

BITKOAN

Vladimir Kopicl



drugebesede
|||

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union



otherwords
|||

Vladimir Kopicl

BITKOAN

1 (Veles - Bitola, 5. avgust 2017)

Planine, planine, planine.
I iza njih druge planine.
Vazduh sasvim nevidljiv na 40 stepeni,
linearno raspoređenih, baš svuda 40,
svakome, svuda, od svakoga,
svakome prema ne-potrebama, od svakog prema ne-radu
kao ne sasvim polumrtva, ne sasvim vidljiva tranzicija
od samoupravne nirvane prema kapitalističkoj,
tu gde još živ dim duvana zamagljuje ulaganja
briše ih svojim uvijanjem da ne nadražuju oči,
jer tamo gde ih ne vidiš, vidljivo ih i nema:
možda su Goldman i Sachs još u Markovoj pećini
a Dow Jones pluta li pluta, kao ohridska jegulja.

Voz ne zna za to, on je tek gusenica, nedavno stigla iz Kine
da se na ovoj vrelini transformiše u leptira,
pogotovo za putnika koji i ne pamti bolje.
A kao da polovina putnika deca su železnice,
ne samo penzioneri, nego i otporna mladež
koja se smeje kad kondukter od njih zatraži kartu,
uz kratku, psiho-pauzu, nekako komično napetu,
kao da sad će pesnice, pa onda, svi - udri u smeh.
Kao da svi su rođaci koji se grebu za prevoz
u ovoj mikro zajednici gde svako nekoga zna
bolje nego pop mrtve seni opšt društvenog staranja.

Ja ne znam svakog, ni nikog, i jedino što znam je
da okom pratim obline vrlo pristojne dame,
poludesno od mene i izložene mom pogledu,
koja se udobno smestila kraj nekakvog mladića
ali taj spava, već zinuo, kao na putu u raj
posle obilnog doručka, možda i ponekog piva.
I ona je obilnija, pomalo, tu odmah iznad kolena,
gde žene izdaje pažnja i želja da se vide,
ali je taman dok voz ne otklima stotinak kilometara,
taman da putu pridoda senzorno human sadržaj:
te sasvim prijatne grudi koje još uče da dišu,
uz fin nos, oči i osmeh, i zasad malen podbradak.

Da, ima tu neke topline, ma gde da pustiš pogled,
svakakve neravnine, a opet sve kao na dlanu,
vešto neizbrušeno u zemlji filigrana,
uz nevešt prirodni sjaj tamo gde prestaju usne
ili gde organske kapi nehajno orose čelo,
te sitne i mazne poruke stjuardese na odmoru,
ili rileyšnz menadžerke u firmi nečijeg tate
ili strica fantoma čija se bajna sinovica uputila ka Bitoli,
ko zna zašto i kako, ali dovoljno odlučno
da posle mikro mimikrije za stranog posmatrača,
čim na bitolsku stanicu sa obe noge stupi,
obe baš profi uvuče u jedan jedini taksu,
čedno zatvori vrata i nepoznatom ode.

Tužan kraj jedne vožnje i radosti početak.
Evo me, ponovo, grade, a možda čak i – temo,
jer valjda još znaš da korumpiraš ponekog letopisca
od onih što stihove delju kao lutke za vudu:
pokret tu, pokret tamo, pa da se poigramo.
Tvoji su vekovi, Damo, kao zbir mojih godina, zamalo,
pa nek nam i idila bude sa vremenom u skladu,
ne kao tvoja zaštitarski skršena Herakleja
sva usisana u prašinu, makar da i to je zemlja.

Zemlja zna šta nam treba, ali grožđu ne govori.
Grožđe zna ali ne govori, jer stalno sluša radio,
a ponekad i TV, da provali prognozu,
pre nego što vreme navali i pozoblje mu zrna.
I breskva zna, ali čuti, ponekad pojedena,
a ako nije pojedena, čim zine, žulji je koštica.
Neka, nek samo čute, začutaću i ja
s rečima u stomaku, načetim napola.

2 (Bitola, 6. avgust 2017)

Baciš li kamen u jezero, nećeš ga uznemiriti time.
Što ideš dalje na jug sve manje treba ti ime.

Kad sediš na šetalištu, uveče, brige te ne more mnoge,
jer nevin si dok ispijaš sva ta lica i noge.

Da, nevin negde kraj polutara, ali ne reci gde.
Za stolom pored tvog, dve su sirene zasele.

Jedna je veoma zgodna, uz fino izvijen nos
i verovatno je uz nju najbolje biti bos.

Bos po trnju neznanja kako ih spoznati
i podjednako zabrinut koliko ostati.

Pred Manakijevom kućom sve noge negde hode
i razumu je jasno, vreme je da se ode.

Zaboravi ta tela, najbolje nikada,
a ako druga dođu, nek odu nekada.

3 (Bitola, 6. avgust 2017, pred ponoć)

U lokalima, na šetalištu, stolice imaju noge,
a oni što sede u tim stolicama gledaju tuđe, mnoge,
i listaju ih, u prolazu, kao da čitaju knjige stare
i nove, mahom nedostupne, na policama knjižare.

A što je negde knjižara, ovde je biblioteka
kongresno sadenuta ispod kratkog haljetka.
Ovde bi svaki čitalac voleo i da piše,
bar kao Sekst Propercije, a poneki i više.

4 (Bitola, 8. avgust 2017)

Posle žestoke predigre kiša je zavela grad.
Ne napadno, već temeljno, polizao ga je oblak
umornotamne boje, spor, iz pravca Bazara,
od kvarta konzulata, svih pustih meridijana,
gust, s primerenom patinom koja ne bi da prođe.

Nikakvi galebovi. Ni ptice na vidiku.
Tiha, lagana najezda isparenja Balkana,
tmast pohod tamne game koja se sliva sa sumrakom
gušća od tankog espresa kojim sam zalio vreme
u predimenzioniranom a prepunom bistrou
prilično bistro sređenom vizavi hotela „Epinal“.

Nikakve panike nema, svi su na šetalištu
kao nekad u polju il', ne daj bože, na bojištu,
svi sukcesori Vizantije, uz nešto pristiglih Gota,
postmodernih Sarmata i dosta trezvenih Brita,
dok naokolo luta i poneki Kiklađanin, uz nosit Ilir,
neretko lepa Mavarka, ili kitnjast Venećanin
zalutao sa Ohrida u ritmu feragosta.

O, sva su naša nadanja ka nebu usmerena,
makar da ono se sprema da uništi nam ponedeljak,
da raspe svoje seme po čednom tlocrtu grada
i da hiljade hodočasnika bitolske Lune Filigranske
satera u utrobe čistilišta, uz meki džez, treš pop i zavijanje.

Da, tu ćemo se okupiti da zavijamo za oligarhom,
za nekim O što posle kiše može sve da nam reši,
da nam sastavi biznis plan, čist erotičan izlaz,
da znamo čemu da stremimo, ako nismo iz Strumice,
kad prvi oblaci prođu i novo vreme zanemi.

Zanemelo je, posle ponoći, a za malo pre jutra,
čak i iz „RokKafane“, kluba što bukom izludi irskog pesnika
toliko da stan je, gde sad ja pišem, zamenio za drugi,
podalje, četvrti sprat, a uz to još i bez lifta.
A ja sam tu, uz nered, jer to bar nije ne-rad,
ne-radost ili nepogoda koja se nebu ne otima.
Munje su nešto pisale, a pisao sam i ja,
ali zna se ko vodi kad bira publika.

5 (Bitola, 17. avgust 2017)

Danas su me odveli da se vidim sa Pesnikom.
Sad to postaje juče, jer smo se zadržali.

Ne objavljuje. On samo čita, naglas.
Sad, čita nama. Glasno, baš glasno,
Izgleda sve svoje pesme,
Uz komentar „Jako!“, „Baš jako!“, sopstveni,
Više od puna dva sata, u sobi, iznad muzeja,
Privatnog, ličnog, njegovog,
Neprepoznatljivo otmenog, polupraznog,
Gde je jedna od slika akutno bajronovska,
S kicoškim možda-Bajronom levo, u desnom poluprofilu,
A pred njim, desno, levi poluprofil, možda-Šeli i Ona.

Da, tačno: večna Ona. I svi su prekrasno naslikani,
Oni, u prvom planu, a ostalo je užas.
Kičerska pozadina, gubitak perspektive.

Tako je to sa umetnošću, teško je istrajati.
Ali, On se ne predaje: kad čita, zaista čita!
Ili nam pušta video snimak nekog od svojih čitanja,
Javnog, na trgu, u muzeju, renoviranoj magazini,
A čak u jednoj prilici, kaže nam, ravno kod premijera.

Pesme? Počinje dobro, anarhistično,
S pesmom „Pisci ubice“, gde naslov dosta govori
A drugo dodaje on, u stilu, ništa slabije.

Baš zgodna pesma, ali je ne pamtim.

A jednu drugu pamtim, donekle,
Sličnu po atmosferi a opet sasvim drugačiju,
Sa dva-tri fina prelaza i lomom atmosfere.

Zove se „Skarani planini“, na makedonskom,
Ali nije što mislite, *skarani* znači *posvađani*,
Dakle, dve planine su posvađane,
Nikakve veze sa seksom ali je pesma napeta,
Baš tako teče, teče, teče, i nosi skaran smisao,
Na jednom mestu vidljivo nategnut
Pozivanjem na nadu, taj svima sumnjiv princip
Gori od imena Gavriilo. Uvek je bolji Gavran.

Te se dve planine posvađaju i tako nastane problem,
Fizički, ali i metafizički, to ne bih znao prepričati,
Pa kad ta svađa potraje zveri otuda beže
A On ih prekrasno nabraja, na sav glas, pomalo krešteći,
Ali sa poštovanjem: sve te lisice, kurjake, risa
I sitnije životinje, koje su nalik nama,
Kad već moram da kažem, mada On to ne govori.

Bar ne jasno, jer tu se, u par stihova, On donekle i pogubi,
Ili ja ne razumem, ali se vrati u pesmu
I ekstatično je završi, sa podignutom rukom.

Kako završi? Ne znam, jer kao da i ja sam
Utekao iz pesme, sa onim silnim životinjama
Kad bežale su iz planine, zapravo njene šume,
I šume prekoputa, sa one druge planine.

Mnogo životinja za danas, mnogo i oko nas.

I opet su me raznežile. Kuda one to beže,
Sva ta božja stvorenja nesvikla na autoritet,
Sem noći, na tešku ruku Pesnika
Koja se diže nad nama, pravedno,
kad slušamo i ne slušamo, kad gledamo u neviđeno?

Sad, dok bunovan sedim u svome gradskom gnezdu,
Pred neskaranom šumom neispisanog ekrana,
Iza vernih mi očiju što sa slovima titraju
Kao da sve te zveri još nazirem u zagrljaju s Vama,
Kao titranje svetla među bezbrojnim kandžama,
Na toplom, pospanom jastuku ovog skaranog leta
Koje nas spaja i razdvaja kao dan prestupne godine,
kao poljupci usne i kao obale tama.

6 (Bitola, 23. jul 2017)

Magistrale, Uz Petera i Charlie

Od sunca sokolu srce se suši. Ni vlažna riba ne zebe.
Pogled ne sumnja da vruć vazduh titra. Bar tamo sante ne grebe.
I nos i uho naziru nešto što znaju samo zvezde
Pa preko dana ni ne izlaze. Samo po noći jezde.

Sto ima samo četiri noge, a tri gosta su sela,
Dva momka s balkanskog severa i Muza iz Sijetla.
Ona i Prvi mastiku troše. Drugi piće od svetla.
I svakom po čaša vode se greje, kao krv polarnog petla.

Ona bi mlečno seme u čaši, i o tom nešto piše.
Prvi zamišlja prste u torbi, da nešto mazne, pa zbriše.
Drugi vidi da treba im vreme, da se ne bi opekli,
Ali do jutra to će srediti, uslovi su se stekli.

Svuda u Bitoli sir je baš fin, sa rupičastom korom.
Za svakog tu nečega mora biti, makar i ničijom voljom.
Kao kad pijan proba da peva, da ne bi bilo srama,
Drndave strune treba posuti svim poljskim laticama.

O Piramu bi ona, i Tizbi. Plus, šta da radi, da bude?
Čak bi i drvo s nekim da deli, da grane ih spoje u ljude.
Da, moguće je, dodaje Drugi, tako će nastati tri njena Ja,
Dok Prvi muve na nožu sluša, hor lišća što kruži sred talasa.